

Bors István

I. Égtájak.

1. Készítés körülményei:

1992-ben állították fel, de valójában a 60-as évek végétől érlelődött a kompozíció.

E 20 év alatt változott a koncepció is: az eredeti 6 figura helyett 4 alak kíséri a középpontot.

É -D-K-NY

2. Megvalósítás:

A kompromisszum jegyében:

megrendelői igények és a szobrászi elképzelés között egyensúlyozva valósult meg-

Bors István: a jelképerejű gondolat, szimbolikus igényű formálás

Pannon Egyetem: ábrázoló igény

konkrét utalás az egyetem agrár jellegű profiljára

3. Koncepció:

4 alak - a 4 égtáj szimbolikája - 2-2 ellentétpárban valósul meg.

KELET - NYUGAT

Fiú - Bölcs = kezdődő élet - lenyugvó élet ellentétpárja

archaikus szobrászat egy-egy típusa

Apolló - Kurosz syobrok

Jó pásztor: a megélt élet, a tapasztalataiban

Bölccsé vált ember - jó és rossz közti választás

képessége

ÉSZAK - DÉL

Bika - Asszony = megtermékenyítő erő - termékenység

férfiúi principium - női principium

Sötét, erőteljes, hatalmas - karcsú, törékeny ellenétpár

kebel - termékenységistennő

mágikus erővel rendelkező alak

Középpont::

tüske - krómacélból a kör alakú tér közepén

mágikus erővel bíró középpont = a világ köldöke

VISZONYÍTÁSI PONT

Eköré szerveződnek az emberi civilizáció kultikus alakjai

4. Határmű az életműben:

2 stíluskorszak közti átmenet

a./ korai, 60-as évek eleje: Borsos Miklós tanítvány - archaikus iránti vonzalom

Borsosnál a mediterráneum egy szépségeszmény

megtestesülése

Borsnál: emberi- morális példázat

DEMONSTRATÍV értelem: tartás, méltóság

a szoc. Reál és a hivatalos emlékműszobrászat

álpátosza ellenében

b./ nőalak: hordozza egyes későbbi, kiérlelt művek elemeit

igazi Bors István szobor - szimbolikával bír -fejdísz, testtagolás

karcsú, törékeny formaképlet - pozitív töltés

következetesen végigvitt megvalósítás - 4 formában egy másik szobron:

4 évszak - egyházi körmeneti zászlók - fejdísz

II. Táncsics emlékére:

Táncsics Mihály Gimnázium előtt áll, az intézmény kezdeményezésére indult a megvalósítás - a 60-as évek végén --- 1983-ban került felállításra

Aktualitása: Bors itt járt gimnáziumba.

A gimnázium névadójának emléke

Valósi Bors mű --- nem a költő alakjának, portréjának felidézése

Táncsics sorsa és műveinek szelleme szól belőle és általa

Sors = a szabadság problémája, a szabadság érdekében vívott harc érdekében vállalt szenvedés

Egyoldalú érem: -- nem egyedülálló az életműben

KORONG - ebben az esetben egy napkorong

belevág egy megtört kereszt negatív, a korongba mélyedő képe

■ a kereszt forma függőleges - vízszintes iránytól elforgatott tengelyei felidézik a megtört gondolatát

■ E negatív kereszt-formában reliefszerű plasztikai elemek rajzolódnak ki

földműves és kézműves iparosság eszközeiből épül a forma

Bors István 60-as évek végére kialakuló stíluskorszakát idézi:

szürreális ihletettségi formakapcsolódásban a paraszti kézművesség tárgyai

eszközei: satu, vaspánt, véső, eke, gyalu, borona = heroikus erkölcsi jelkép

az antik archaizmus egy eltűnő, közelmúltbéli világ, e kézműves -tágon értelmezett folklór-világ szürreális tárgyainak adja át a helyét

közös tartalom: a méltóság, tiszta esztétikum

végletes drámai tartalmak kifejtésére is alkalmas

Keresztek - 1968.

Táncsics emlékmű: még nem vált át figurává, de megjelenik a keresztbetört formakapcsolódás gondolatában.

Középen a cellablak.

Géza Meliusz